

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра соціальної роботи та реабілітації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Савицька І.М.

» _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри соціальної роботи та реабілітації

Протокол № 5 від «09» травня 2023 р.

Завідувач кафедри

Сопівник І.В.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Соціально-психологічна реабілітація»

Гарант ОП

Сопівник І.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ ТА МЕДИЧНОЇ
РЕАБІЛІТАЦІЇ**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

спеціальність 231 «Соціальна робота»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Соціально-психологічна реабілітація»

(назва освітньо-професійної програми)

факультет гуманітарно-педагогічний

(назва факультету)

розробник: Альтанова А.Б., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної роботи та реабілітації

1. Опис навчальної дисципліни

ВБ 1.2. «ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ ТА МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Галузь знань, спеціальність (спеціалізація), освітній ступінь		
Галузь знань	<u>23 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	
Освітньо-науковий рівень	<u>другий (магістерський)</u> (назва)	
Спеціальність	<u>231 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	
Освітньо-професійна програма	<u>«Соціально-психологічна реабілітація»</u> (назва)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсова робота	Не передбачено	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	перший	перший
Семестр	другий	перший
Лекційні заняття	30	10
Практичні, семінарські заняття	45	10
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	75	100
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	<u>5</u> 5	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Працюючи на посадах «викладач із соціальної педагогіки», «вихователь соціальний по роботі з дітьми з інвалідністю», «вчитель-реабітолог», «педагог соціальний», «соціальний працівник», «фахівець із соціальної роботи», «директор реабілітаційної установи (центру) для осіб з інвалідністю», «фахівець із соціальної допомоги вдома», «методист з професійної реабілітації», випускник освітньо-професійної програми «Соціально-психологічна реабілітація» (спеціальність 231 «Соціальна робота») має володіти медичними знаннями і компетентностями, що дозволять йому кваліфіковано організовувати реабілітаційний процес.

У зв'язку з загальносвітовою тенденцією до старіння населення, збільшення кількості осіб, які бажають підтримати належну якість життя при таких хронічних захворюваннях, як гіпертонічна хвороба, цукровий діабет, бронхіальна астма та ін., змінюється підхід до надання медичних послуг із переміщенням акценту на профілактику ускладнень хронічних захворювань та відновлення здоров'я клієнтів з хронічними захворюваннями. Цим актуалізується запит на оволодіння соціальними працівниками сумою знань і умінь, необхідною при організації реабілітаційного процесу пацієнта/клієнта (зокрема, осіб з інвалідністю) вдома.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: науково-методичні засади організації медичної та фізичної реабілітації, які забезпечують ефективне формування у здобувачів освіти професійного світогляду, свідомих мотивацій, умінь та навичок, життєво необхідних компетенцій для організації реабілітаційного процесу; усвідомлення місця і ролі медичної та фізичної реабілітації в роботі реабілітаційних центрів для осіб з обмеженими можливостями.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи фізичної та медичної реабілітації» є ознайомлення з теоретичними основами медичної та фізичної реабілітації; формування у студентів систематизованого та цілісного уявлення про основні засади діяльності реабілітаційних закладів, підготовка здобувачів до роботи з людьми з обмеженими можливостями; набуття умінь та навичок виконання найпростіших медичних втручань з медичної та фізичної реабілітації клієнтів.

Завданнями курсу є

- формування професійно-орієнтованого світогляду майбутніх вчителів-реабітологів, керівників центрів для осіб з інвалідністю;
- розкриття основних положень медичної та фізичної реабілітації;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями функціонування реабілітаційних центрів, змістом основних теоретичних підходів до організації їхньої діяльності;
- використання отриманих знань для відновлення здоров'я осіб з хронічними захворюваннями та інвалідністю в лікувально-профілактичних закладах, в тому числі, в реабілітаційних центрах.
- оволодіння навичками медичного і фізичного супроводу осіб з інвалідністю;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- суть понять «інвалідність», «реабілітація», «медична реабілітація», «фізична реабілітація» «особа з обмеженими можливостями», «особливі потреби», «особливості психофізичного розвитку», а також причини виникнення цих явищ, їх категорії та види;
- історію розвитку і становлення реабілітації в Україні і світі;
- організаційні принципи медичної реабілітації;
- роль соціального працівника у відновленні індивідуального та громадського здоров'я;
- основні принципи лікувального харчування;
- основи санології;
- методи, форми і принципи формування здорового способу життя;

- методики нетрадиційної (альтернативної) медицини, що застосовуються в медичній реабілітації клієнтів;
- особливості здійснення медичної та фізичної реабілітації дітей з інвалідністю;
- категорії і групи інвалідності в Україні, класифікацію основних видів порушень функцій організму дитини (за нозологіями);
- закономірності психомоторного розвитку дітей з особливостями психофізичного розвитку (ОПФР);
- основні положення нормативно-правових актів, що визначають принципи надання державної реабілітаційної допомоги людям з обмеженими можливостями;
- принципи надання державної допомоги людям з обмеженими можливостями в реабілітаційних центрах України;
- технології та методи, які застосовуються з метою медичної та фізичної реабілітації людей з обмеженими можливостями та клієнтів з хронічними захворюваннями;
- специфіку роботи соціального працівника, що працює із особами з обмеженими можливостями у залежності від їх вад і порушень;
- особливості роботи мультидисциплінарної команди фахівців щодо медичної та фізичної реабілітації осіб з обмеженими можливостями.

вміти:

- обґрунтовано застосовувати загальні принципи медичної реабілітації;
- пояснити відокремлення медичної реабілітації в самостійну науку;
- виділити основні структурні реабілітаційні підрозділи;
- уміти обґрунтовано застосувати засоби, форми та методи кінезотерапії в лікуванні різних патологічних станів;
- оволодіти принципами вибору засобів ЛФК (відповідні фізичні вправи, певний вид масажу, загартовуючі засоби);
- визначити режим рухової активності;
- визначити провідні механізми дії фізичних вправ відповідно до періоду захворювання;
- пояснити основну мету призначення акупунктури за різної патології;
- поглиблювати свої знання у відновній (реабілітаційній) медицині;
- орієнтуватися в сучасних проблемах охорони здоров'я і сприяти їх вирішенню;
- професійно спілкуватися;
- складати добове меню відповідно до лікувальної дієти (при найпоширеніших захворюваннях);
- обробляти руки до і після виконання будь-якої маніпуляції (соціальний рівень);
- безпечно транспортувати пацієнта/клієнта, надавати йому оптимального положення;
- вимірювати температуру тіла, визначати пульс, артеріальний тиск, підраховувати частоту дихальних рухів з метою визначення змін стану пацієнтів/клієнтів під час реабілітаційних заходів;
- давати рекомендації щодо здорового способу життя, загартування, рухової активності, раціонального харчування, активного довголіття;
- орієнтуватись в симптомах найпоширеніших хронічних захворювань, в тому числі, й захворюваннях, що призводять до інвалідізації;
- надавати долікарську медичну допомогу під час загострення (невідкладних станів);
- здійснювати медичний догляд та фізичний супровід осіб з інвалідністю при обмеженнях самообслуговування, самостійного пересування, орієнтації, спілкування, контролювання своєї поведінки, навчання, трудової діяльності;
- володіти оздоровчими відновними технологіями у вирішенні потреб дітей з особливостями психофізичного розвитку (за нозологіями);
- здійснювати реабілітацію пацієнтів похилого та старечого віку.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні оволодіти такими **компетентностями**:

інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

спеціальні компетентності (СК):

- здатність забезпечувати навчально-реабілітаційну роботу у дитячих реабілітаційних установах різних типів.

(інформація доступна в освітній програмі)

Програмні результати навчання (ПР), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти з курсу «Основи фізичної та медичної реабілітації»

- оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи;

- забезпечувати навчально-реабілітаційну роботу у дитячих реабілітаційних установах різних типів.

(інформація доступна в освітній програмі)

3. Програма та структура навчальної дисципліни ВБ 1.2 «ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ ТА МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
<u>Теоретичні основи медичної та фізичної реабілітації.</u>												
<u>Основні методи відновлення здоров'я пацієнтів / клієнтів.</u>												
<p>Тема 1. Теоретичні та правові основи фізичної та медичної реабілітації.</p> <p>Визначення понять «реабілітація», «фізична реабілітація», «медична реабілітація», «ерготерапія».</p> <p>Місце медичної реабілітації в системі охорони здоров'я. Історія розвитку медичної та фізичної реабілітації.</p> <p>Головні принципи, мета і задачі медичної реабілітації.</p> <p>Етапність реабілітації. Засоби медичної реабілітації.</p> <p>Структура служби медичної реабілітації в Україні.</p> <p>Реабілітаційні програми.</p> <p>Послуги з реабілітації: а) медична реабілітація (відновна терапія, реконструктивна хірургія, профілактичні заходи, санаторно-курортне лікування); б) фізична реабілітація (консультування, ерготерапія, лікувальна фізкультура); в) психолого-педагогічна реабілітація; г) професійна реабілітація; ґ) трудова реабілітація (пристосування та створення робочого місця з урахуванням безпеки та особливих потреб інваліда, раціональне працевлаштування); д) фізкультурно-спортивна реабілітація (навчання заняттям з фізичної культури, оздоровлення у таборах фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів, навчально-тренувальні заняття з фізичної культури і спорту, заняття спортом); е) соціальна та побутова реабілітація; є) забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації (протезно-ортопедичні вироби; спеціальні засоби для самообслуговування та догляду; засоби для пересування;</p>	16	4	4			8	14	1	1			12

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
людини та/або контролю за її станом.												
<p>Тема 2. Загальна характеристика лікувальних фізичних факторів і принципи фізіотерапії.</p> <p>Головні принципи, мета і задачі фізіотерапії.</p> <p>Фізичні чинники, застосовані в фізіотерапії: природні (вода, клімат, грязь та ін.) і преформовані, що отримуються штучним шляхом (електролікування, ультразвук тощо). Класифікація чинників за фізичними характеристиками: постійні струми низької напруги; змінні струми; електричне поле; магнітне поле; електромагнітне випромінювання; світлотерапія; механічні коливання; вода (гідротерапія і бальнеотерапія); температурний чинник (термотерапія); повітря (баротерапія).</p> <p>Загальні принципи фізичної реабілітації. Засоби фізичної реабілітації активні (лікувальна фізична культура, трудотерапія, механотерапія та ін.); пасивні (масаж, мануальна терапія, фізіотерапія, натуральні і преформовані фактори (аеротерапія, гідротерапія, музикотерапія та ін.); психорегулюючі (аутогенне тренування, м'язова релаксація та ін.).</p> <p>Апаратна фізіотерапія (ФЗТ) як метод реабілітації. Принципи сучасної ФЗТ. Розділи фізіотерапії. Дія фізичних чинників. Показання та протипоказання до застосування ФЗТ. Гальванізація, електрофорез: показання, протипоказання, апарати. Магнітотерапія. Ультразвукова терапія. Інгаляційна терапія.</p> <p>Трудотерапія – активний метод відновлення порушених функцій і працездатності хворого з допомогою трудових операцій. Види трудотерапії: загальнозміцнювальна, відновна, професійна.</p> <p>Механотерапія – дозвані, ритмічно повторювані фізичні вправи на спеціальних тренажерах.</p>	16	4	4			8	14	1	1			12
<p>Тема 3. Лікувальна фізкультура (кінезотерапія) як основний метод медичної та фізичної реабілітації.</p>	16	4	4			8	15	1	1			13

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<p>водоймах.</p> <p>Метод корекції. Активна і пасивна корекція. Застосування пасивних рухів, положення лежачи на похилій площині, масаж, корсети тощо. Загальна і спеціальна корекція. Лікування положенням (поступальні вправи). Використання з метою попередження контрактур та відновлення функції м'язів лонгет, фіксує пов'язок, валиків, спеціального поворотного стола (ортостатична гімнастика).</p> <p>Рухові режими на стаціонарному амбулаторно-поліклінічному і санаторно-курортному етапах реабілітації. Завдання лікувальної фізкультури для відповідних періодів лікування. Механізми лікувальної дії фізичних вправ. Методичні принципи ЛФК. Протипокази до призначення ЛФК.</p> <p>Лікувальна фізкультура (ЛФК) як основний засіб фізичної реабілітації осіб з психофізичними вадами, пацієнтів після інсульту і травм опорно-рухового апарату.</p> <p>Артикуляційні, голосові і дихальні вправи. Пальчикова гімнастика.</p>												
<p>Тема 4. Масаж як метод фізичної реабілітації клієнтів. Основи лікувального масажу.</p> <p>Короткі відомості з історії масажу. Сутність і механізм дії масажу. Системи, форми і методи масажу.</p> <p>Види масажу: гігієнічний (загальний і локальний); спортивний; лікувальний (загальний і локальний); косметичний; самомасаж. Основні прийоми масажу: прогладжування, розтирання, розминання, вібрація.</p> <p>Вплив масажу на органи і системи людини. Фізіологічна дія лікувального масажу.</p> <p>Класифікація та характеристика масажних прийомів: погладжування, розтирання, пілення, розминання, здригання, пощипування, надавлювання вібрація, встряхування, рублення, похлопування та ін. Техніка масажу окремих ділянок тіла.</p>	16	4	4			8	16	1	1			14

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<p>Організація праці масажиста, підготовка до масажу, показання та протипоказання, положення під час масажу, тривалість сеансу масажу.</p> <p>Масаж за допомогою апаратів. Апарати для вібромасажу. Гідромасаж. Вихрьовий підводний масаж. Пневмомасаж. Релаксаційний масаж.</p> <p>Масаж у поєднанні з фізичними методами реабілітації. Масаж і світлолікування. Масаж і електролікування. Масаж і водолікування.</p> <p>Сумісність / несумісність масажу з фізичними і бальнеотерапевтичними процедурами.</p> <p>Масаж при травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату (в т. ч. в'ялих і спастичних паралічах).</p> <p>Масаж при захворюваннях серцево-судинної системи (в т. ч. при гіпертонічній хворобі).</p>												
<i>Разом за модулем 1</i>	<i>64</i>	<i>16</i>	<i>16</i>			<i>32</i>	<i>59</i>	<i>4</i>	<i>4</i>			<i>51</i>
<p>Модуль 2.</p> <p><u>Методи альтернативної медицини у відновленні здоров'я пацієнтів / клієнтів.</u></p> <p><u>Технології медичної та фізичної реабілітації дітей з інвалідністю, пацієнтів / клієнтів з терапевтичними та ортопедичними проблемами та осіб, що пережили бойові дії.</u></p>												
<p>Тема 5. Нетрадиційна (альтернативна) медицина в лікуванні та реабілітації пацієнтів/клієнтів.</p> <p>Загальна характеристика холистичних методів альтернативної медицини.</p> <p>Голкорефлексотерапія (голковколуювання або акупунктура) з основами Су-Джок терапії.</p> <p>Фітотерапія. Лікарські рослини - джерела мінеральних речовин. Види рослин, що містять добові дози мікроелементів. Лікарські рослини з полівітамінними й імуномодулюючими властивостями.</p> <p>Баротерапія, оксигенобаротерапія.</p> <p>Ароматерапія. Психологічні та фізіологічні основи ароматерапії. Інгаляції пари та аерозолів. Аромалампи.</p>	8	2	2			4	9	1	1			7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
драматизація (синтез музики та рухів); гра з іграшками; дихальні вправи.												
<p>Тема 6. Санаторно-курортне лікування як відновний засіб при хронічних захворюваннях внутрішніх органів та реабілітації осіб з інвалідністю.</p> <p>Курортологія. Види санаторно-курортних закладів. Профілі санаторіїв. Завдання санаторно-курортного лікування. Загальні принципи медичної реабілітації в умовах санаторного етапу лікування. Терміни та протипоказання до санаторно-курортного лікування. Кліматотерапія. Основні кліматичні чинники. Основні види кліматотерапії: аеротерапія, геліотерапія, таласотерапія, спелеотерапія.</p> <p>Бальнеотерапія. Лікувальні мінеральні води. Бальнеологічні курорти.</p> <p>Санаторно-курортне лікування при захворюваннях системи кровообігу. Санаторно-курортне лікування захворювань органів травлення. Санаторно-курортне лікування органів дихання. Санаторно-курортне лікування захворювань опорно-рухового апарату. Санаторно-курортне лікування сечостатевої системи та інших захворювань.</p> <p>Теплолікування (фінська сауна, інфрачервона сауна, теплова капсула). Парафінотерапія. Кріотерапія. SPA-лікування (теплові, холодкові, променеві, грязі, масаж, плавання, косметологічні процедури, і т.д.). Гідротерапія. Гідромасаж. Лікувальні душі. Лікувальні ванни. Пелоїдотерапія. Грязелікувальні курорти.</p> <p>Основи адаптаційного харчування в реабілітаційній практиці. Нутріціологія – наука про компоненти їжі і харчування з метою адаптації та довголіття. Поняття про макронутрієнти (білки, жири, вуглеводи) та мікронутрієнти (вітаміни, мінеральні солі)</p> <p>Дієтотерапія (лікувальне харчування).</p>	8	2	2			4	9	1	1			7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<p>Тема 7. Загальні питання медичної та фізичної реабілітації дітей з інвалідністю.</p> <p>Інвалідність. Класифікація основних видів порушень функцій організму дитини. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків.</p> <p>Медична та фізична реабілітація та супровід дітей при обмеженнях самообслуговування, самостійного пересування, орієнтації; спілкування, контролювання своєї поведінки, навчання.</p> <p>Оздоровчі технології у вирішенні потреб дітей з особливостями психофізичного розвитку (ОПФР): при порушеннях слухової функції; зорової функції; мовленнєвих порушеннях, порушеннях інтелектуального розвитку; розладах емоційно-вольової сфери; порушеннях функцій опорно-рухового апарату (ОРА) (органічних ураженнях центральної нервової системи); комплексних порушеннях декількох функцій. Складання індивідуальної програми оздоровлення дітей з ОПФР.</p> <p>Методика проведення дихальної, звукової та пальчикової гімнастики. Особливості рухової терапії дітей з обмеженими руховими функціями. Проведення гідротерапії.</p> <p>Загальна оцінка навичок самообслуговування (гігієнічні навички, користування туалетом, харчування, вдягання/роздягання, взування/роззування) та втручання у зв'язку з проблемами дитини. Загальна оцінка основних рухових функцій. Мюнхенська функціональна діагностика розвитку дрібної моторики.</p> <p>Медична реабілітація при порушеннях слухової функції. Кохлеарний імплант.</p> <p>Мовленнєві порушення: медичний, логопедичний аспект та психологічний аспекти.</p> <p>Розлад із дефіцитом уваги і гіперактивністю (РДУГ) (гіперкінетичний розлад (ГКР); гіперактивний розлад і</p>	8	2	2			4	9	1	1			7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
дефіцит уваги (ГРДУ)). Лікування та підтримка. Поняття про раннє втручання. Медичний елемент інтегрованих програм раннього втручання для дітей з порушенням розвитку. Методика оцінки якості життя людей з обмеженими можливостями здоров'я.												
Тема 8. Медична реабілітація дітей, хворих на дитячий церебральний параліч (ДЦП) та дітей з розладами аутистичного спектру (РАС). Класифікація типів ДЦП: спастичний (парез, параліч); гіперкінетичний (додаткові, надмірні рухи, тик); атактичний (атопсія – порушення ходи); змішані форми захворювання. Сучасні технології медичної реабілітації хворих на ДЦП. Профілактика виникення деформацій, контрактур та тугорухливості суглобів кінцівок у дітей з обмеженими руховими можливостями. Застосування допоміжних пристроїв та ортезів для оптимізації рухового режиму дітей з ДЦП. Сучасні міждисциплінарні підходи до етапної комплексної реабілітації дітей із церебральним паралічем. Комплексна методика психофізичної реабілітації дітей, хворих на ДЦП, з функціональною музичною терапією у всіх компонентах лікування. Соціальна реабілітація дітей з діагнозом ДЦП методом іпотерапії. Сучасний стан проблеми навчання плаванню дітей з наслідками ДЦП. Вплив дельфінотерапії на емоційний стан дітей з діагнозами ДЦП, РДА і затримкою психічного розвитку (ЗПР). Пальчикова гімнастика як один із видів корекційної роботи для дітей із ДЦП. Вплив занять у водному середовищі на функціональний стан дітей з ДЦП. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації дітей з розладами аутистичного спектру.	8	2	2			4	9	1	1			7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15 червня 2015 р. № 341.												
<p>Тема 9. Технології відновлення при травмах та ураженнях опорно-рухового апарату (ОРА) та системних ураженнях зорового та опорно-рухового апаратів.</p> <p>Медична та фізична реабілітація при травмах: забій, розтягнення зв'язкового апарату або м'язів, підшкірні розриви м'язів, сухожиль, перелом та ін. Етапи реабілітації травми: гострий період; підгострий період; заключний період. Підбір ортезів та програм реабілітації. Реабілітаційні заходи, спрямовані на відновлення обсягів рухів і пасивне розтягнення м'язів.</p> <p>Медична та фізична реабілітація при системних ураженнях опорно-рухового апарату (ортопедичній патології): гіпермобільність суглобів; порушенням постави; сколіози; деформації грудної клітки; плоскостопість тощо.</p> <p>Реабілітація у воді. Лікувальне плавання як середовище корекції порушень опорно-рухового апарату та зору.</p> <p>Казкотерапія, лікувальна гімнастика, фізіотерапія, масаж, дієтотерапії, психокорекція та інші засоби у фізичній терапії дітей із системним ураженням зорового та ОРА. Застосування рефлексотерапії і мікропунктурних систем кистей і стоп (засобу Оннурі терапії) при порушенні зору.</p> <p>Протипоказані вправи при патологічних змінах зорового аналізатора та ОРА.</p> <p>Комплексна програма фізичної терапії при змінах зорового аналізатора та ОРА: 1) ЛФК (ранкова гігієнічна гімнастика (РГГ), лікувальна гімнастика для м'язів ока (за намальованою схемою) та м'язів ОРА, самомасаж колового м'яза ока і повік; 2) дієтотерапія (їжа, багата на вітаміни А, С, Е, В6, D, Р (флавоноїди) і мікроелементи:</p>	8	2	2			4	9	1	1			7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
магній, мідь, марганець, цинк, кальцій, селен); 3) арттерапія (казкотерапія); 4) нетрадиційні засоби (Су-Джок терапія біологічно активних точок і рефлексогенних зон на кисті, які відповідають зонам очей). Комплекси фізичних вправ на зміцнення м'язового корсету (м'язів спини, живота, кінцівок, зв'язково-сумкового апарату суглобів) та вироблення стереотипу правильної постави.												
Тема 10. Технології медичної та фізичної реабілітації пацієнтів / клієнтів з терапевтичними проблемами. Медична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи. Фізична активність при інфаркті міокарду на різних етапах реабілітації. Показання та протипоказання при розширенні режиму при інфаркті міокарду. Етапи реабілітації. Фізіотерапія та фізична реабілітація при артеріальній гіпертензії та ішемічній хворобі серця. Особливості медичної реабілітації при гострому порушенні мозкового кровообігу: ішемічному та геморагічному інсульті. Медична реабілітація при захворюваннях органів дихання, травлення, нирок. Дихальна гімнастика, методики дихання. Медична реабілітація бронхіальної астми, бронхіту, пневмоній. Медична реабілітація при виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки. Медична реабілітація при запальних хворобах нирок.	8	2	2			4	9	1	1			7
Тема 11. Медико-психологічна реабілітація при посттравматичному стресовому розладі (ПТСР) у військових та осіб, що пережили надзвичайні ситуації, насилля, ДТП Поняття про ПТСР. Особливості проявів у поранених військовослужбовців бойових стресових розладів. Законодавчо-правові аспекти реабілітації стресових розладів. Наказ МОЗ України «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі	8	2	2			4	7					7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.	усього	лек.	пр.	лаб.	інд.	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<p>стандартизації медичної допомоги при посттравматичному стресовому розладі» №121 від 23.02.16 р. Наказ Міністерства Оборони України від 09.12.2015 № 702 «Про затвердження Положення про психологічну реабілітацію військовослужбовців Збройних Сил України, які брали участь в антитерористичній операції, під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів)»; «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. Реакція на тяжкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад».</p> <p>Проблемні питання медичної реабілітації військовослужбовців - учасників бойових дій в сучасних збройних конфліктах. Базові засади медичної реабілітації військовослужбовців з бойовою травмою. Основні напрямки та підходи щодо медичної реабілітації учасників бойових дій в сучасних збройних конфліктах. Особливості функціонування систем медичної реабілітації учасників бойових дій в різних країнах.</p> <p>Адаптаційна фізіотерапія та фітотерапія у лікуванні депресій і неврозів.</p>												
<i>Разом за модулем 2</i>	<i>56</i>	<i>14</i>	<i>14</i>			<i>28</i>	<i>61</i>	<i>6</i>	<i>6</i>			<i>49</i>
<i>Разом за курсом</i>	<i>120</i>	<i>30</i>	<i>30</i>			<i>60</i>	<i>120</i>	<i>10</i>	<i>10</i>			<i>100</i>

4. Теми лекційних занять

№ зан.	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. <i><u>Теоретичні основи медичної та фізичної реабілітації.</u></i> <i><u>Основні методи відновлення здоров'я пацієнтів / клієнтів.</u></i>	
1	Теоретичні та правові основи фізичної та медичної реабілітації	2
2	Організаційно-методичні основи фізичної та медичної реабілітації.	2
3	Загальна характеристика лікувальних фізичних факторів і принципи фізіотерапії	2
4	Апаратна фізіотерапія (ФЗТ), трудотерапія, механотерапія як методи реабілітації.	2
5	Лікувальна фізкультура (кінезотерапія) як основний метод медичної та фізичної реабілітації.	2
6	ЛФК у корекції психофізичних вад, відновленні пацієнтів після інсульту і травм.	2
7	Масаж як метод фізичної реабілітації клієнтів.	2
8	Основи лікувального масажу.	2
	Модуль 2. <i><u>Методи альтернативної медицини у відновленні здоров'я пацієнтів / клієнтів.</u></i> <i><u>Технології медичної та фізичної реабілітації дітей з інвалідністю, пацієнтів / клієнтів з терапевтичними та ортопедичними проблемами та осіб, що пережили бойові дії.</u></i>	
9	Нетрадиційна (альтернативна) медицина в лікуванні та реабілітації пацієнтів/клієнтів.	2
10	Санаторно-курортне лікування як відновний засіб при хронічних захворюваннях внутрішніх органів та реабілітації осіб з інвалідністю.	2
11	Загальні питання медичної та фізичної реабілітації дітей з інвалідністю.	2
12	Медична реабілітація дітей, хворих на дитячий церебральний параліч (ДЦП) та дітей з розладами аутистичного спектру (РАС).	2
13	Технології відновлення при травмах та ураженнях опорно-рухового апарату (ОРА) та системних ураженнях зорового та опорно-рухового апаратів.	2
14	Технології медичної та фізичної реабілітації пацієнтів / клієнтів з терапевтичними проблемами.	2
15	Медико-психологічна реабілітація при посттравматичному стресовому розладі (ПТСР) у військових та осіб, що пережили надзвичайні ситуації, насилля, ДТП	2
	Разом лекційних годин	30

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ зан.	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. <i>Теоретичні основи медичної та фізичної реабілітації.</i> <i>Основні методи відновлення здоров'я пацієнтів / клієнтів.</i>	
1	Теоретичні та правові основи фізичної та медичної реабілітації	2
2	Організаційно-методичні основи фізичної та медичної реабілітації.	2
3	Загальна характеристика лікувальних фізичних факторів і принципи фізіотерапії	2
4	Апаратна фізіотерапія (ФЗТ), трудотерапія, механотерапія як методи реабілітації.	2
5	Лікувальна фізкультура (кінезотерапія) як основний метод медичної та фізичної реабілітації.	2
6	ЛФК у корекції психофізичних вад, відновленні пацієнтів після інсульту і травм.	2
7	Масаж як метод фізичної реабілітації клієнтів.	2
8	Основи лікувального масажу.	2
	Модуль 2. <i>Методи альтернативної медицини у відновленні здоров'я пацієнтів / клієнтів.</i> <i>Технології медичної та фізичної реабілітації дітей з інвалідністю, пацієнтів / клієнтів з терапевтичними та ортопедичними проблемами та осіб, що пережили бойові дії.</i>	
9	Нетрадиційна (альтернативна) медицина в лікуванні та реабілітації пацієнтів/клієнтів.	2
10	Санаторно-курортне лікування як відновний засіб при хронічних захворюваннях внутрішніх органів та реабілітації осіб з інвалідністю.	2
11	Загальні питання медичної та фізичної реабілітації дітей з інвалідністю.	2
12	Медична реабілітація дітей, хворих на дитячий церебральний параліч (ДЦП) та дітей з розладами аутистичного спектру (РАС).	2
13	Технології відновлення при травмах та ураженнях опорно-рухового апарату (ОРА) та системних ураженнях зорового та опорно-рухового апаратів.	2
14	Технології медичної та фізичної реабілітації пацієнтів / клієнтів з терапевтичними проблемами.	2
15	Медико-психологічна реабілітація при посттравматичному стресовому розладі (ПТСР) у військових та осіб, що пережили надзвичайні ситуації, насилля, ДТП	2
	Разом годин практичних занять	30

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

8. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я».</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чому цей закон називається саме так, а не Закон про медичну реабілітацію? - Принципи проведення реабілітації - Що означає біопсихосоціальна модель реабілітації (інвалідності), прописана в законі, і чим вона відрізняється від медичної? - Хто належить до фахівців з реабілітації, згідно Закону? - Які реабілітаційні періоди виокремлюються в Законі? <p>Визначення понять «реабілітація», «фізична реабілітація», «медична реабілітація», «ерготерапія». Перерахуйте засоби медичної реабілітації</p>	3
2	<p>Диспансеризація - активний метод динамічного спостереження за хворими, що страждають на хронічні захворювання. Мета диспансеризації. Диспансерні групи. Обсяг обов'язкових обстежень під час щорічних оглядів</p>	3
3	<p>Класифікація фізичних вправ: гімнастичні, прикладні, спортивні ігри. Гімнастичні вправи: загальнозміцнювальні, дихальні, рефлекторні. Активні і пасивні вправи.</p>	3
4	<p>Класифікація вправ за характером: порядкові, стройові, підготовчі (ввідні), коригувальні, на розтягнення, на розслаблення, на координацію рухів і рівноваги, вправи в опорі, силові, швидко-силові, ідеомоторні, виси, упори, підстрибування, стрибки, ритмопластичні вправи. Види вправ за характером м'язового скорочення: динамічні і статичні.</p>	3
5	<p>Види рухових режимів, застосовуваних у кінезотерапії.</p>	3
6	<p>Артикуляційні, голосові і дихальні вправи. Пальчикова гімнастика.</p>	3
7	<p>Метод корекції. Активна і пасивна корекція. Застосування пасивних рухів, положення лежачи на похилій площині, масаж, корсети тощо. Загальна і спеціальна корекція. Лікування положенням (поступальні вправи). Використання з метою попередження контрактур та відновлення функції м'язів лонгет, фіксує пов'язок, валиків, спеціального поворотного стола (ортостатична гімнастика).</p>	3
8	<p>Короткі відомості з історії масажу. Сутність і механізм дії масажу. Вплив масажу на органи і системи людини. Організація праці масажиста, підготовка до масажу. Масаж за допомогою апаратів. Гідромасаж. Масаж при травмах і захворюваннях ОРА.</p>	3
9	<p>Курортологія. Види курортів. Охарактеризувати один із курортів України та зарубіжжя</p>	3
10	<p>Використання факторів природи у фізичній реабілітації: сонячні ванни, повітряні ванни (аерація), загартовування. Види загартовування: сонцем, повітрям, водою, обтирання, контрастний душ, купання у відкритих водоймах та в басейнах.</p>	3
11	<p>Основи адаптаційного харчування в реабілітаційній практиці. Нутріціологія – наука про компоненти їжі і харчування з метою адаптації та довголіття. Поняття про макронутрієнти (білки, жири, вуглеводи) та мікронутрієнти (вітаміни, мінеральні солі) Дієтотерапія (лікувальне харчування).</p>	3

12	Ароматерапія. Способи використання. Класифікація ефірних олій. Вплив ефірних олій на організм. Показання та протипоказання. Назвати 5 аромамасел, які здійснюють антибактеріальний і противірусний ефект.	3
13	Фітотерапія. Лікарські рослини - джерела мінеральних речовин. Види рослин, що містять добові дози мікроелементів. Лікарські рослини з полівітамінними й імуномодулюючими властивостями.	3
14	Баротерапія, оксигенобаротерапія.	3
15	Анімалотерапія в реабілітації хворих, осіб з інвалідністю та військовослужбовців. Види анімалотерапії (зоотерапії)	3
16	Апітерапія. Гірудотерапія, особливості проведення.	3
17	Арттерапія, її різновиди.	3
18	Інвалідність. Класифікація основних видів порушень функцій організму дитини. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків. Поняття про раннє втручання. Медичний елемент інтегрованих програм раннього втручання для дітей з порушенням розвитку. Методика оцінки якості життя людей з обмеженими можливостями здоров'я.	3
19	Медична реабілітація дітей, хворих на дитячий церебральний параліч (ДЦП). Класифікація типів ДЦП. Сучасні технології медичної реабілітації хворих на ДЦП. Профілактика виникення деформацій, контрактур та тугорухливості суглобів кінцівок у дітей з обмеженими руховими можливостями.	3
20	Медична реабілітація дітей з розладами аутистичного спектру (РАС). Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації дітей РАС. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15 червня 2015 р. № 341.	3
21	Технології відновлення при травмах та ураженнях опорно-рухового апарату (ОРА) та системних ураженнях зорового та опорно-рухового апаратів. Етапи реабілітації травми. Реабілітація у воді. Лікувальне плавання як середовище корекції порушень опорно-рухового апарату та зору.	3
22	Технології медичної та фізичної реабілітації пацієнтів / клієнтів з терапевтичними проблемами. Медична реабілітація при інфаркті міокарду, інсульті, бронхіальній астмі, бронхіті, пневмонії, covid	3
23	Медико-психологічна реабілітація при посттравматичному стресовому розладі (ПТСР) у військових та осіб, що пережили надзвичайні ситуації, насилля, ДТП. Наказ МОЗ України «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при посттравматичному стресовому розладі» №121 від 23.02.16 р.	3
24	«Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. Реакція на тяжкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад». Особливості функціонування систем медичної реабілітації учасників бойових дій в різних країнах.	3
25	Адаптаційна фізіотерапія та фітотерапія у лікуванні депресій і неврозів, горюванні. Контроль якості життя в хоспісній медицині.	3

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Вплив занять у водному середовищі на функціональний стан дітей з дитячим церебральним параличем.
2. Призначення і використання в реабілітації клієнтів Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та МКФ – діти, підлітки (МКФ-ДП).
3. Визначення понять «реабілітація», «фізична реабілітація», «медична реабілітація», «ерготерапія».
4. Місце медичної реабілітації в системі охорони здоров'я. Історія розвитку медичної та фізичної реабілітації.
5. Головні принципи, мета і задачі медичної реабілітації. Етапність реабілітації. Засоби медичної реабілітації.
6. Структура служби медичної реабілітації в Україні.
7. Види реабілітаційних послуг.
8. Принципи формування і реалізації індивідуальної програми реабілітації. Поняття про раннє втручання.
9. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» від 06.10.2005 р.
10. Основні завдання реабілітації. Принципи реабілітації. Види та засоби реабілітації. Класифікація методів реабілітації. Періоди та етапи медичної реабілітації.
11. Структура реабілітаційної служби в Україні.
12. Карта реабілітації інваліда. Синдромальний підхід до медичної реабілітації.
13. Виконавці реабілітаційних програм: реабілітаційно-лікувальні (лікувально-профілактичні) установи; реабілітаційно-оздоровчі установи реабілітаційно-протезні установи.
14. Організація діяльності реабілітаційних центрів для осіб з обмеженими можливостями.
15. Загальні протипоказання до направлення хворих на реабілітаційне стаціонарне лікування.
16. Структура центрів (відділень) реабілітації. Склад та функціональні обов'язки реабілітаційної комісії.
17. Диспансеризація - активний метод динамічного спостереження за хворими, що страждають на хронічні захворювання. Мета диспансеризації. Диспансерні групи. Обсяг обов'язкових обстежень під час щорічних оглядів.
18. Категорії дітей з особливими потребами. Види порушень психофізичного розвитку.
19. Головні принципи, мета і задачі фізіотерапії.
20. Фізичні чинники, застосовані в фізіотерапії: природні (вода, клімат, грязь та ін.) і преформовані, що отримуються штучним шляхом (електролікування, ультразвук тощо).
21. Класифікація чинників за фізичними характеристиками: постійні струми низької напруги; змінні струми; електричне поле; магнітне поле; електромагнітне випромінювання; світлотерапія; механічні коливання; вода (гідротерапія і бальнеотерапія); температурний чинник (термотерапія); повітря (баротерапія).
22. Загальні принципи та засоби фізичної реабілітації.
23. Апаратна фізіотерапія (ФЗТ) як метод реабілітації. Принципи сучасної ФЗТ.
24. Розділи фізіотерапії. Дія фізичних чинників. Показання та протипоказання до застосування ФЗТ.
25. Трудотерапія – активний метод відновлення порушених функцій і працездатності хворого з допомогою трудових операцій. Види трудотерапії. Характеристика методу.
26. Механотерапія – дозвані, ритмічно повторювані фізичні вправи на спеціальних тренажерах. Характеристика методу.

27. Методичні принципи кінетотерапії (ЛФК). Протипоказання (абсолютні і відносні) до призначення кінетотерапії.
28. Засоби та форми кінетотерапії: основні і додаткові.
29. Форми кінетотерапії.
30. Класифікація фізичних вправ.
31. Використання факторів природи у фізичній реабілітації. Види загартовування.
32. Метод корекції. Активна і пасивна корекція. Застосування пасивних рухів, положення лежачи на похилій площині, масаж, корсети тощо. Загальна і спеціальна корекція.
33. Рухові режими на стаціонарному амбулаторно-поліклінічному і санаторно-курортному етапах реабілітації. Завдання лікувальної фізкультури для відповідних періодів лікування.
34. Механізми лікувальної дії фізичних вправ. Методичні принципи ЛФК. Протипокази до призначення ЛФК.
35. Лікувальна фізкультура (ЛФК) як основний засіб фізичної реабілітації осіб з психофізичними вадами, пацієнтів після інсульту і травм опорно-рухового апарату.
36. Артикуляційні, голосові і дихальні вправи. Пальчикова гімнастика.
37. Сутність і механізм дії масажу. Системи, форми і методи масажу.
38. Види масажу.
39. Основні прийоми масажу.
40. Вплив масажу на органи і системи людини. Фізіологічна дія лікувального масажу.
41. Нетрадиційна (альтернативна) медицина в лікуванні та реабілітації пацієнтів/клієнтів.
42. Загальна характеристика холістичних методів альтернативної медицини.
43. Голкорексфлексотерапія (голковколювання або акупунктура) з основами Су-Джок терапії.
44. Ароматерапія. Психологічні та фізіологічні основи ароматерапії. Інгаляції пари та аерозолів. Аромалампи.
45. Анімалотерапія в реабілітації хворих, осіб з інвалідністю та військовослужбовців. Види анімалотерапії (зоотерапії).
46. Апітерапія. Гірудотерапія, особливості проведення.
47. Застосування інноваційних видів реабілітації спеціалістами реабілітаційних центрів для осіб з обмеженими можливостями.
48. Санаторно-курортне лікування як відновний засіб при хронічних захворюваннях внутрішніх органів та реабілітації осіб з інвалідністю.
49. Курортологія. Види санаторно-курортних закладів. Профілі санаторіїв. Завдання санаторно-курортного лікування.
50. Загальні принципи медичної реабілітації в умовах санаторного етапу лікування. Терміни та протипоказання до санаторно-курортного лікування.
51. Кліматотерапія. Основні кліматичні чинники. Основні види кліматотерапії: аеротерапія, геліотерапія, таласотерапія, спелеотерапія.
52. Бальнеотерапія. Лікувальні мінеральні води. Бальнеологічні курорти.
53. Теплолікування. Парафінотерапія. Кріотерапія. SPA-лікування.
54. Гідротерапія. Гідромасаж. Лікувальні душі. Лікувальні ванни.
55. Пелоїдотерапія. Грязелікувальні курорти.
56. Основи адаптаційного харчування в реабілітаційній практиці. Нутріціологія – наука про компоненти їжі і харчування з метою адаптації та довголіття. Поняття про макронутрієнти (білки, жири, вуглеводи) та мікронутрієнти (вітаміни, мінеральні солі)
57. Дієтотерапія (лікувальне харчування).
58. Медична та фізична реабілітація та супровід дітей при обмеженнях самообслуговування, самостійного пересування, орієнтації; спілкування, контролювання своєї поведінки, навчання.

59. Медична реабілітація дітей, хворих на дитячий церебральний параліч (ДЦП) та дітей з розладами аутистичного спектру (РАС).

60. Профілактика виникення деформацій, контрактур та тугорухливості суглобів кінцівок у дітей з обмеженими руховими можливостями. Застосування допоміжних пристроїв та ортезів для оптимізації рухового режиму дітей з ДЦП.

61. Технології відновлення при травмах та ураженнях опорно-рухового апарату (ОРА).

62. Технології відновлення при системних ураженнях зорового та опорно-рухового апаратів.

63. Реабілітація у воді. Лікувальне плавання як середовище корекції порушень опорно-рухового апарату та зору.

64. Технології медичної та фізичної реабілітації пацієнтів / клієнтів з терапевтичними проблемами.

65. Медична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи. Фізична активність при інфаркті міокарду на різних етапах реабілітації. Показання та протипоказання при розширенні режиму при інфаркті міокарду. Етапи реабілітації.

66. Особливості медичної реабілітації при гострому порушенні мозкового кровообігу: ішемічному та геморагічному інсульті.

67. Медико-психологічна реабілітація при посттравматичному стресовому розладі (ПТСР) у військових та осіб, що пережили надзвичайні ситуації, насилля, ДТП.

9. Методи навчання

Лекція, розповідь, бесіда, пояснення, тренінг практичних навичок, самостійна робота, демонстрація, ілюстрація, диспут, мозкова атака, проблемний виклад.

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації, викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність здобувачів освіти є алгоритмічною, відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленої зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Організація активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу здобувачі освіти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше.

10. Форми контролю

Індивідуальна і фронтальна перевірка знань, підсумковий контроль (іспит).

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з атестації (екзамену) – 30 балів.

10.1. Критерії оцінки рівня знань на практичних заняттях:

«відмінно» – студент дає вичерпні, обгрунтовані вірні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання практичних навичок вірні, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу;

«добре» – студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, допускає неточності при виконанні практичних навичок, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу;

«задовільно» – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність;

«незадовільно з можливістю повторного складання» – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій.

При перевірці та оцінюванні знань, якими оволодів майбутній спеціаліст застосовуються такі критерії:

- високий понятійний рівень;
- глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється;
- осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом;
- логічність та послідовність під час відповіді;
- доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися;
- самостійність мислення;
- впевненість в правоті своїх суджень;
- вміння виділяти головне;
- вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки;
- вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми;
- стилістично грамотна мова.

10.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Завдання для модульної контрольної роботи містять різнорівневі тестові завдання (20 тестів) та запитання з розгорнутою відповіддю (2 запитання). За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 0,5 бали,

за неправильну відповідь – 0 балів, відповідь на запитання з розгорнутою відповіддю по 2,5 відповідно. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо вона оцінена на 5 та більше балів.

Максимальний бал за модульну контрольну роботу – 15 балів.

До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які відвідали не менше 90% аудиторних занять і отримали не менше 60% від можливої кількості балів за поточну роботу.

10.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: письмова.

I. Виконати тестові завдання
 II. Письмова відповідь на два теоретичні питання.
 Тривалість проведення: 2 години.
 Максимальна кількість балів: 30 балів
 Тести: 10 балів (1,0 * 10=10)
 Кожне теоретичне питання оцінюється максимум у 10 балів.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання теоретичного питання:

Повнота і вичерпність відповіді – до 8 балів включно;

Володіння термінологією і понятійним апаратом – до 2 балів включно.

Підсумкова (загальна оцінка) з курсу навчальної дисципліни є сумою балів за навчальну діяльність (від 42 до 70 балів) та балів, отриманих під час іспиту (0 – 30 балів).

11. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і проводиться в національній оцінці згідно з таблицею 1 «Положення про екзамени і заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Таблиця 1

Оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **РДИС** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **РНР** (до 70 балів): $RДИС = RНР + RАТ$.

12. Методичне забезпечення

НМК з дисципліни.

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; індивідуальні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

13. Рекомендована література

Базова

Андріюк Л.В., Бабінець Л.С., Величко В.І. Реабілітація в сімейній медицині. К.: Магнолія, 2021. 476 с.

Богдановська Н.В., Кальонова І.В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії. К.: Університетська книга, 2020. 328 с.

Вакулєнко Л.О. та інші. Реабілітаційний масаж. Тернопіль: Укрмедкнига, 2018. 524 с.

Добровольська Н.А. та інші. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії. Навчальний посібник. Видавництво: Гельветика, 2020. 368 с.

Козак Д.В., Давибіда Н.О. Лікувальна фізична культура. Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. 108 с.

Майкова Т.В., Афанасьєв С.М., Афанасьєва О.С. Ерготерапія. К.: Дніпро, 2019. 374 с.

Медична і соціальна реабілітація: підручник (ВНЗ I-III р.а.) / В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. 2-е вид., переробл. і доповн. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К., 2018. 464 с.

Медична і соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник (I-III р.а.) / С.С. Сапункова, Л.О. Піц, А.Ф. Гутніцька та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К. 2018. 280 с.

Медико-психологічна реабілітація учасників АТО в санаторнокурортних установах (клінічна настанова) / Під заг. ред. проф. Б.В. Михайлова. Харків-Київ: ВАФК, 2018. 127 с.

URL: https://vafk.org.ua/wp-content/uploads/2018/%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA_%D0%90%D0%A2%D0%9E.pdf

Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль: Укрмедкн.: ТДМУ. 2018. 371 с.

Попадюха Ю.А. Сучасні технічні та ортопедичні засоби у реабілітації, фізичній терапії, ерготерапії. У 2-х томах. К.: ЦУЛ, 2020. 563 с.

Реабілітація військовослужбовців в Україні. Загальні проблеми та особливості організації під час воєнного стану. Київ. ВД «Професіонал», 2022. 406 с.

Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами: інноваційні технології природотерапії : монографія / Кравченко О. О., Міщенко М. С., Левченко Н. В. [та ін.] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. 144 с.

Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.] ; за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.

Кравець О. М. Курортологія : підручник / О. М. Кравець, А. А. Рябєв ; Харків. нац. ун-т міськ.госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 167 с.

Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.] ; за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.

Допоміжна

Гайда І.М. Медико-соціальне обґрунтування удосконалення системи медичної реабілітації військовослужбовців на регіональному рівні. Дис. на здобуття наукового ступеня канд. мед. н. за спеціальністю 14.02.03 – соціальна медицина. Українська військово-медична академія МО України. Ужгородський національний університет МОН України, Київ, 2018.

Кальонова І.В., Богдановська Н.В. Реабілітаційна діагностика в неврології. Навчальний посібник. К.: Університетська книга, 2021. 178 с.

Кім Х., Гузь О. та ін. Методичні рекомендації щодо надання правової допомоги жінкам із вразливих груп (жінкам, що живуть з ВІЛ, жінкам, що вживають наркотики та жінкам, що надають сексуальні послуги), затверджені наказом Координаційного центру з надання правової допомоги від 20 листопада 2019 року №71.

Лянна О. В. Відновлення мовленнєвого спілкування при афазії у осіб післяінсультного стану : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03. «Корекційна педагогіка»; Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Суми. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ, 2018. 269 с.

Медицина реабілітація військовослужбовців збройних сил України на регіональному рівні: метод. рекомендації / уклад.: І. М. Гайда., М. І. Бадюк, Ю. І. Сушко. Київ, 2018. 32 с.

Мокієнко А.В. Сапропелі як перспективний засіб лікування і оздоровлення. К.: Фенікс, 2021. 236 с.

Народні та нетрадиційні методи реабілітації : метод. вказ. до про-ведення практичного заняття магістрів 1-го курсу IV мед. фак-ту / упоряд. А. Г. Істомін, О. Л. Сивенко, О. В. Резуненко та ін. Харків : ХНМУ, 2020. 28 с.

Нестеренко В. В. Можливості використання арт-терапії з корекційною метою / В. В. Нестеренко, А. І. Кравченко. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації*: матеріали VII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 лютого 2018 року, м. Суми). Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. С. 171-175.

Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ. 2018. 208 с.

Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.

Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.

Синиця С.В., Шестерова Л.Є., Синиця Т.О. Оздоровча аеробіка. Спортивно-педагогічне вдосконалення. К.: Новий світ-2000, 2021. 236 с.

Федорів Я.-Р.М., Регеда М.С., Гайдучок І.Г. та ін. Фзіотерапія. К: Магнолія, 2021. 542 с.

Фізична терапія, здоров'я, фізична культура та педагогіка. за ред. І. Григуса, Д. Скальські, Б. Кіндзера. Рівне, 2021. 211 с.

14. Інформаційні ресурси

Анімалотерапія. URL: <http://samopoznanie.ru/schools/animaloterapiya/>

Анімалотерапія та її види. URL: <http://www.neboleem.net/stati-o-zdorove/3343-animaloterapija-i-ee-vidy.php>

Еллінг. Художній фільм (комедія) про реабілітацію при психічних захворюваннях в Норвегії. URL: <http://my-hit.ru/film/6317/online>

Збірник державних стандартів соціальних послуг з реабілітації / реабілітації інвалідів, дітей-інвалідів та осіб з розумовою відсталістю / [Р. Кравченко, Д. Бондар, Т. Сабініна та ін.] 50 с. URL:

http://www.mlsp.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=79445&cat_id=111129

Зоотерапія. URL: <http://www.dres.in.ua/gaf/readingroom/articles/stihi-rasskazi-osobakah/zoo1.html>

Каністерапія як вид анімалотерапії. URL: http://ins.at.ua/publ/kabinet_psikhologicheskoy_podderzhki/terapevticheskaja_gruppa/kanisterapija_jak_vid_animalo_terapiji/29-1-0-2

Користь пальчикової гімнастики для дітей дошкільного віку. URL: <http://lebidka.com.ua/news/a-505.html>

Козьявкин В. И. Детские церебральные параличи. / В. И. Козьявкин, М. А. Бабадаглы, С. К. Ткаченко, О. А. Качмар. URL: <http://www.nehudlit.ru/books/detskie-tserebralnye-paralichi.html>

[Українська Асоціація фахівців фізичної реабілітації](#)
[Інститут фізичної культури та реабілітації - Журнал Аудитория](#)
[Реабілітаційний портал Української асоціації боротьби з інсультом](#)
[Спеціалізований сайт, який присвячений проблемі фізичної реабілітації пацієнтів в домашніх умовах після перенесеного інсульту](#)
[Українсько-німецький центр кінезитерапії KinesisLife](#)